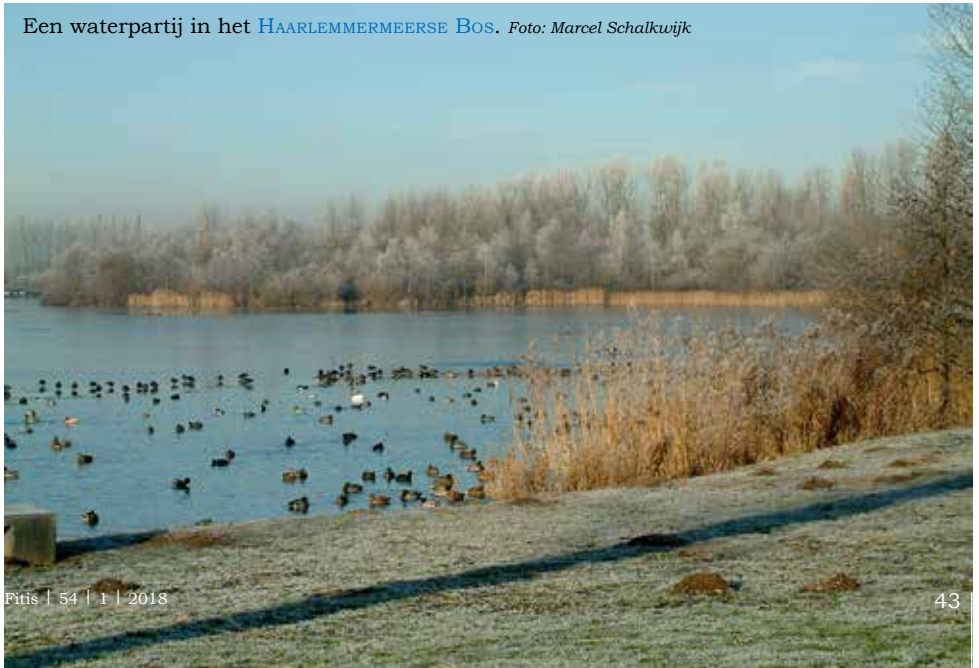

Na een vrij rustige herfst werd de natuurbeschermingscommissie in de wintermaanden geconfronteerd met grootschalige zeer ongewenste ontwikkelingen. Het liefst willen wij zo veel mogelijk in goed overleg met overheden en andere instellingen tot voor de natuur goede of in ieder geval aanvaardbare oplossingen komen. Soms lukt dat helaas niet. In de afgelopen periode moesten we gelijk tegen twee grootschalige aanvallen op natuur in het geweer komen: de Modderloop in de Haarlemmermeer en het al jaren slepende project van een Duinpolderweg dwars door de polders tussen Hillegom en Bennebroek. Gelukkig speelden ook nu nog wat andere zaken waar wel goed overleg mogelijk blijkt.

VWG voert actie tegen Modderloop

Ook dit jaar krijgt de gemeente Haarlemmermeer weer de zo hartelijk gewenste Modderloop binnen haar gemeentegrenzen. De Mud Masters, organisatoren van de zogenoemde 'Obstacle Run', door ons vertaald als Modderloop, hebben besloten dit grootschalige evenement evenals vorig jaar weer midden in het broedseizoen te houden. Bijna juichend stond het op de gemeentelijke website. Tienduizenden deelnemers en bezoekers zetten het weekend van 21 en 22 april het Haarlemmermeerse Bos en de Groene Weelde op zijn kop. Onder het motto: 'As ge mar leut hèt'. De broedende vogels en de Vogelwerkgroep zijn daar minder blij mee en gaan een serieuze poging doen deze opzettelijke aantasting van belangrijke natuurwaarden tegen te houden.

Een waterpartij in het HAARLEMMERMEERSE BOS. Foto: Marcel Schalkwijk

Wat vooraf ging

Eind 2016 werden we verrast door de volkstamtam, die ons meldde dat de Modderloop 2017 anders dan voorgaande edities niet in de eerste week van maart zou worden gehouden, maar in het derde weekend van april. Dat bleek te kloppen. De nieuwe data stonden op meerdere websites. Een vergunning bij de gemeente was toen nog niet aangevraagd. Wel had Mud Masters al in de zomer van 2016 het ecologisch bureau Waardenburg ingeschakeld voor het maken van een rapport over hoe je de natuur zodanig kunt bewerken dat het mogelijk wordt om midden in het broedseizoen een Modderloop met 16.000 deelnemers en 10.000 bezoekers te houden in een voor een deel beschermd natuurgebied. Voor de organisatie was het simpel: zes weken later dan de eerste week van maart levert warmer weer en dus meer deelnemers op. En aangezien deelnemers zo'n 70 euro gemiddeld betalen (de prijzen variëren al naargelang het moment van inschrijven) wordt de winst met enkele duizenden deelnemers extra alleen maar groter.

Bureau Waardenburg zette de bestaande natuurwetgeving op een rijtje en constateerde in zijn rapportage dat met een aantal verzachtende maatregelen niets een Modderloop in de weg hoefde te staan. Her en der wat lage ondergroei verwijderen, de sloot afkijken naar nesten, eventueel indien noodzakelijk het parcours wat verleggen en alle broedende vogels zouden gewoon blijven zitten.

Daar dacht de natuurbeschermingscommissie van deze vogelwerkgroep anders over. Zij signaleerde een opzettelijke, grootschalige verstoring van het vogelleven en maakte bezwaar tegen de door de gemeente Haarlemmermeer verstrekte vergunning. Voorts zijn vertegenwoordigers van de vogelwerkgroep mee geweest tijdens enkele schouwen, waarbij de Mud Masters en de Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) ofwel de provinciale toezichthouder ook aanwezig waren. Bij een van de laatste schouwen vlak voor het evenement heeft de RUD besloten om het parcours op één plek om te leggen, omdat de aanwezigheid van Nachtegalen werd geconstateerd in een strook bos van ongeveer 150 bij 10 meter. Het parcours is toen ongeveer 30 meter verlegd, wat veel te weinig is om verstoring te neutraliseren. Dit staat zelfs in een rapport van datzelfde Bureau Waardenburg dat in 2008 is gemaakt in opdracht van Vogelbescherming Nederland. Maar dat wisten we toen nog niet.

Ons bezwaar bij de gemeente werd pas na het evenement behandeld. Dus rees bij ons de vraag of we voor het evenement in 2017 via de rechter een verbod op de Modderloop in het broedseizoen moesten vragen. Een moeilijke afweging. Inhoudelijk was er met de nieuwe Natuurbeschermingswet nieuwe wetgeving, waarvan veel nog onduidelijk is. Rechterlijke uitspraken ontbreken nog, waardoor niet helder is hoe sommige regels geïnterpreteerd moeten worden. Bovendien zouden we een advocaat moeten inschakelen en de Vogelwerkgroep heeft met een bescheiden contributie geen grote reservesommen beschikbaar. Weliswaar krijg je als eiser je geld (griffierechten, advocaatkosten etcetera) terug, wanneer je zo'n procedure wint, maar die zekerheid was en is er niet. Niemand kan voorspellen, hoe zo'n rechtszaak zal aflopen. Daarom is toen besloten middels de lopende procedure de organisatoren te vragen, waarom zij dit ingrijpende besluit hadden genomen en ze te proberen te bewegen voortaan de Modderloop buiten het broedseizoen te houden. Immers, het grootste deel van het jaar, inclusief prachtige zomermaanden als augustus en september, is géén broedseizoen. Keus genoeg voor een ander moment in het jaar. Onze inzet was vergeefs. Tijdens de hoorzitting van de gemeente Haarlemmermeer

over ons ingediende bezwaar (dat was dus nadat de Modderloop was gehouden) liet de directeur van Mud Masters al direct weten ook in 2018 een Modderloop te zullen houden in het Haarlemmermeerse Bos: in hetzelfde gebied en in dezelfde periode van het jaar, dus tijdens het broedseizoen. Uiteindelijk heeft de gemeente Haarlemmermeer al onze bezwaren afgewezen met de mededeling dat een evenementenvergunning niet hoeft te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet, maar alleen aan de plaatselijke verordening. En daar stond natuurlijk niets in dat het houden van een Modderloop tijdens het broedseizoen onmogelijk maakte. Met andere woorden: we waren bij dat onderdeel van de gemeente aan het verkeerde adres.

De loop van 2018

Maar niet getreurd: we krijgen een nieuwe kans in 2018. En ja hoor, nog voordat het publiekelijk bekend werd, stond de nieuwe datum van de Modderloop 2018 begin januari al op de website van de gemeente Haarlemmermeer: 21 en 22 april. Een vergunning was nog niet aangevraagd, maar de gemeente wist blijkbaar meer dan de buitenwereld. En overigens klopte de informatie met wat de directeur van Mud Masters eerder tijdens de hoorzitting had verkondigd. Eens te meer werd duidelijk dat Mud Masters zich niets aantrekt van een broedseizoen, ondanks dat er zoveel andere dagen zijn waarop zonder probleem door natuurlijke modder kan worden gelopen. Eind januari heeft Mud Masters de vergunning aangevraagd.

De natuurbeschermingscommissie van de vogelwerkgroep is fluks aan de slag gegaan met te onderzoeken of we via een juridische actie de Modderloop in Haarlemmermeer tegen kunnen houden. Om die reden hebben we tal van juristen geraadpleegd, onze eigen juridische kennis opgevijseld, een crowdfundingactie opgezet om voldoende financiële draagkracht te krijgen (dat is redelijk gelukt: binnen een week was er al 2000 euro binnen; dank allemaal!) en advocaat Marieke van Eik gepolst of zij bereid was deze kar te trekken. Van Eik heeft al eerder zaken (verbod op schieten Smienten in Noord-Holland) gedaan voor de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) en daarin ook succes geboekt. Tegelijkertijd hebben we een Handhavingsverzoek ingediend bij de RUD. Aan deze dienst die optreedt als provinciaal toezichthouder vragen we de Modderloop tegen te houden op grond van opzettelijke verstoring van vogels in het broedseizoen. Wijst de dienst ons verzoek af, dan ligt de weg naar de rechter open. Intussen hebben we ook de gemeente Haarlemmermeer verzocht om handhavend op te treden omdat flinke delen van de Modderloop in strijd zijn met haar eigen bestemmingsplan. En we laten door een ecologisch bureau een contra-expertise opstellen waarin het rapport van Waardenburg stevig ter discussie wordt gesteld. Gebleken is dat Waardenburg wel erg onvolledig is geweest in zijn onderzoek en veel te simpel heeft geconcludeerd dat een Modderloop tijdens het broedseizoen geen kwaad kan. In het gebied van de Modderloop zijn er veel meer beschermde dier- en plantensoorten dan Waardenburg aangeeft. En met de verstoring die nota bene hetzelfde bureau elders wetenschappelijk heeft onderzocht, is helemaal geen rekening gehouden.

Uit de wandelgangen hebben we inmiddels begrepen dat het parcours van de Modderloop 2018 nog niet vaststaat (dit is geschreven op 28 februari 2018). Het parcourskaartje van vorig jaar is op de website Modderloop 2018 opgetuigd met een groot vraagteken. Buitengewoon vreemd dat ze dus een vergunning bij de gemeente hebben aangevraagd zonder dat er een parcours bekend is. De gemeente kan zo'n vergunningaanvraag dan helemaal niet goed beoordelen. Voor ons is het daardoor

moelijk concrete plekken van verstoring aan te geven. Maar aangezien wij – gesteund door het wetenschappelijke onderzoek – de hele loop één grote verstoring vinden, maakt het wat ons betreft allemaal niet zoveel uit. We hebben begrepen dat Bureau Waardenburg zes schouwen houdt tot kort voor de loop en dat de organisatie afhankelijk van wat wordt aangetroffen dan pas de te lopen routes bepaalt. Op die manier beoogt Mud Masters de versturende effecten te ‘verzachten’ en goede wil te tonen. Maar als het bedrijf zoveel goede wil heeft, waarom wijkt het dan niet uit naar een tijdstip buiten het broedseizoen? Met de nieuwe informatie en juridische middelen in de hand zien wij nu goede kansen om deze strijd aan te gaan. Gelet op de nieuwe wetgeving en de ongewisse juridische duiding daarvan kan er in deze zaak echter nog van alles gebeuren. Het is voor ons voor de hand liggend dat in deze tijd van vereconomisering van de samenleving algemene menselijke en natuurwaarden meer aandacht verdienen. Dat je niet alles kunt opofferen aan het streven om zoveel mogelijk geld te verdienen of het profijtbeginsel heilig te verklaren. De natuur is een wezenlijke bestaansgrond voor de mens en als daar onvoldoende rekening mee wordt gehouden snijden we onszelf niet alleen in de vingers, maar lopen we het risico beide handen kwijt te raken. En zie dan maar eens mens te blijven.

■ *Jan Kuys, Freek Kamst, Chris Brunner*
Natuurbeschermingscommissie Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

Breed verzet tegen Duinpolderweg

Na een lange stilte heeft de Duinpolderweg de afgelopen maanden weer voor de nodige beroering gezorgd. U weet wel de weg die de N206, de bij De Zilk doodlopende weg langs de duinen, zou moeten verbinden met rijksweg A4 bij Hoofddorp. Een weg die dwars door de eeuwenoude en deels vogelrijke polders tussen Bennebroek en Hillegom zou moeten lopen. Het blijft een raar project met zelfs trekken van een soap, zij het een nogal treurige soap. Jaren terug, in 2003 en 2004, was er al uitvoerig onderzoek verricht naar de wenselijkheid van zo’n weg. Uit dat onderzoek trokken destijds de beide provinciebesturen van Zuid- en Noord-Holland de conclusie dat zo’n weg tot meer problemen leidt dan dat ie oplost.

Toch wordt er al sinds 2008(!) opnieuw weer onderzoek naar gedaan. Miljoenen zijn er in al die jaren al weer geïnvesteerd in dikke nota’s en onderzoeksrapporten zonder dat duidelijk werd waarom deze weg echt nodig zou zijn. Akkoord, in de Haarlemmermeer zijn er ten zuiden van Hoofddorp wat verkeersproblemen bij de aansluiting op de A4. Maar die kunnen lokaal zonder schade voor de natuur worden opgelost. En dan is er nog het relatief drukke verkeer over de Ringvaartbruggen in Bennebroek, Hillegom en Lisse en de daarop aansluitende wegen. Één grootschalige weg kan echter nooit solaaas bieden voor al deze verspreide wegen, te meer daar er vooral lokaal verkeer gebruik van maakt. Helemaal onduidelijk blijft waarom de weg langs de duinen per se in oostelijke richting moet worden doorgetrokken, ten koste van de natuur en het landschap ter plaatse. Ooit repten bestuurders dat dit nodig zou zijn om de ‘Greenport’ van de Bollenstreek goed te verbinden met de Mainport Schiphol; dat was o zo belangrijk voor de economie! Maar daar waar de

De **OOSTEINDERPOLDER** waar de **DUINPOLDERWEG** volgens sommige gemeenten doorheen zou moeten gaan. Foto: Chris Brunner

weg langs de duinen eindigt is helemaal geen Greenport. Die ligt (voor zover zo iets überhaupt bestaat) bij Lisse en Rijnsburg. Nadat overduidelijk werd dat dat geen overtuigend argument is, hebben de onderzoekers in arren moede de verbinding tussen het gehucht Ruygenhoek - ooit van gehoord? - en Schiphol tot een verbinding van groot regionaal belang gepromoveerd. Om aan te tonen dat de investering van tientallen miljoenen in een nieuwe weg economisch de moeite waard zou zijn, zijn de 'baten' (= de reistijdwinsten) over een periode van 100 jaar doorgerekend. Echt waar! Alsof zo'n weg er na 100 jaar nog steeds ongewijzigd op zijn plek zou liggen. En: kunt u zich voorstellen welke voorspelling iemand anno 1918 heeft kunnen maken over het verkeer in 2018? U begrijpt, ik word hier sarcastisch van.

Afijn, in alle geharrewar hebben de provincies uiteindelijk zeven alternatieven voor nieuwe weginfrastructuur aan een onderzoek onderworpen, resulterend in een dik milieueffectrapport. De stuurgroep van hoge bestuurders heeft vervolgens in al zijn wijsheid een 'voorlopig voorkeursalternatief' gekozen dat dwars door een Hillegomse bedrijventerrein gaat én het net nieuw ingerichte natuur- en recreatiegebied Vossen- en Weerlanerpolder ernstig aantast. Begrijpelijk dat er een breed verzet is ontstaan tegen deze en andere ingrepen in de leefomgeving. Diverse gemeenten hebben vervolgens gepleit voor een ander alternatief dat de naburige Oosteinderpolder vernielt. De regionale natuur- en milieuorganisaties - Vereniging Behoud de Polders, Stichting Duinbehoud, Milieudefensie Haarlem en onze Vogelwerkgroep - hebben daarom gezamenlijk twee uitvoerige en zeer kritische zienswijzen ingediend waarin alle alternatieven worden afgewezen. Onze belangrijkste kritiekpunten zijn dat nut en noodzaak van nieuwe wegen nog steeds onvoldoende zijn aangetoond, er niet concreet is gekeken naar verbetering van het openbaar vervoer en er geen serieus onderzoek is gedaan naar de effecten van de nieuwe weginfrastructuur op de natuur en de cultuurhistorisch waardevolle polders. Om dat te onderbouwen zijn zelfs contra-expertises geschreven.

De natuur- en milieuorganisaties werken in hun verzet nauw samen met het platform van dorpsraden uit de omgeving van Vogelenzang en Bennebroek. Terwijl de natuur- en milieuorganisaties in het geheel tegen nieuw asfalt zijn, kiest het platform voor beperkte lokale verbeteringen in de weginfrastructuur die de polders tussen Hillegom en Bennebroek niet aantasten. Daar zouden wij ons als vogelwerkgroep ook nog in kunnen vinden. Ook het Milieuoverleg Duin- en Bollenstreek en het gerenommeerde Cultuurhistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek hebben zich nadrukkelijk uitgesproken tegen elke weg door de polders tussen Hillegom en Bennebroek.

Het laatste woord is er dus in deze netelige kwestie nog lang niet gezegd. In de Staten van Noord-Holland lijken de kaarten helaas al behoorlijk geschud ten gunste van het zo snel mogelijk aanleggen van nieuwe wegen. Noord-Holland kan ook gemakkelijk praten: de schade aan natuur en landschap vindt vooral plaats in Zuid-Holland. De Staten van Zuid-Holland stellen zich daarentegen veel kritischer op. Veel fracties aarzelen nog waarvoor ze moeten kiezen. Ook de coalitiepartijen zijn het nog niet eens met elkaar. Er is dus nog hoop. U hoort er vast nog van. Wilt u zich nader informeren wat er allemaal speelt, kijk dan op de website van de vogelwerkgroep en op www.geenduinpolderweg.nl.

Herinrichting Van Nispenpark Hillegom ten koste van natuur?

Het is al vaker gemeld: de natuurbeschermingscommissie kan onmogelijk zelf bijhouden wat er allemaal gebeurt in onze regio en waar natuurbelangen op het spel staan. Recent maakte een betrokken burger - niet eens lid van de vogelwerkgroep - ons attent op het ingrijpende herinrichtingsplan voor het Burgemeester van Nispenpark in Hillegom. Hij maakte zich terecht zorgen over het verlies aan natuurwaarden in dit deels ruig beboste en dus relatief vogelrijke park in het centrum van deze gemeente.

De gemeentelijke plan bleek inderdaad ingrijpend en niet/nauwelijks rekening te houden met de aanwezige natuurwaarden. Wel ontdekten we ook snel dat er echt iets moet gebeuren met dit park. Het beheer is er al jaren verwaarloosd en het park niet bepaald sociaal veilig ingericht. Het proces om te komen tot een mooier en sociaal veiliger herinrichtingsplan was bovendien al lang aan de gang en ver gevorderd. De kans om dit plan nog ingrijpend te veranderen schatten wij niet meer groot in. Toch besloten we een inspraakreactie te schrijven met het verzoek aan de gemeente om expliciet ook aandacht te besteden aan natuurwaarden in het park. Het resultaat was dat we weden uitgenodigd voor een gesprek. Uiteindelijk zegde de gemeente tijdens dat gesprek toe nog een aantal verbeteringen in het plan te willen onderzoeken. Op kleinere onderdelen heeft de gemeente ons zelfs om een gericht advies gevraagd. Wie weet, levert deze enigszins verlate actie toch nog enig resultaat op.

Bouwers staan vaak positief tegenover natuurinclusief bouwen

Bouwers hebben over het algemeen het imago dat ze vooral stenen en beton willen stapelen en natuur alleen maar lastig vinden. En gebouwd wordt er momenteel nogal wat, zeker in Haarlem. In Haarlem wordt er bovendien vooral in hoge dichtheden gebouwd. Weinig ruimte dus voor groen en natuur in deze stad waar het groen toch al schaars is. Vandaar dat we, overal waar we de kans krijgen, samen met het IVN Zuid-Kennemerland pleiten voor natuurinclusief bouwen. Daarmee bedoelen we dat waardevol bestaand groen zo veel mogelijk wordt gespaard, er nieuw groen met natuurwaarden wordt aangelegd - niet alleen op de begane grond, maar ook op daken en aan sommige gevels - én dat er nestvoorzieningen komen voor vogels en vleermuizen. In deze contacten blijkt nu dat sommige bouwers daar verrassend open voor staan. Bouwers zeggen geregeld tegen ons: vertel ons zo con-

creet mogelijk wat we kunnen doen, dan willen we daar graag serieus naar kijken. Met vage beleidsnota's van de overheid kunnen we weinig beginnen, maar over concrete voorstellen valt er met ons goed te praten. Zo gezegd, zo gedaan. Voor de komende tweede fase van het project Vijverpark in Schalkwijk, waarvoor al eerder een betere groeninrichting was afgesproken, hebben we recent ook een korte notitie gemaakt met concrete voorstellen voor nestvoorzieningen in de gebouwen. En zie daar, enkele maanden later krijgen we het bericht dat vrijwel al onze voorstellen worden uitgevoerd. Een ontwikkelaar voor een groep woningen aan de Zuid-Schalkwijkerweg hebben we erop attent gemaakt dat daar vroeger huiszwaluwen broedden. Hij bleek direct bereid nieuwe nestvoorzieningen te plaatsen en vroeg bovendien of hij nog meer kon doen voor vogels. Ook met de ontwikkelaar die het voormalige UWV-gebouw in Schalkwijk gaat herontwikkelen zijn we in gesprek over verbetering van het groen en nestvoorzieningen aan de gevel.

Je vraagt je dan wel af of wij dit allemaal moeten en kunnen doen. Hier ligt duidelijk ook een veel grotere taak voor de gemeente die in haar Ecologisch Beleidsplan al lang voor natuurinclusief bouwen pleit. Maar papier is kennelijk geduldig. We zijn met de gemeente in overleg hoe dit beter kan.

■ *Chris Brunner*

Digitaal abonnement

Zo nu en dan bereiken de redactie signalen van leden, die er prijs op stellen de Fitis digitaal te ontvangen. Dat kan zijn, omdat ze zijn verhuisd of simpelweg, omdat ze minder papier in de brievenbus willen. Wij hebben de mogelijkheden onderzocht en het is haalbaar om diegenen die dat willen een digitale Fitis te sturen op een kleine resolutie. We willen graag inventariseren, wie daar belangstelling voor heeft. Vooralsnog gaat met gesloten portemonnee, dat wil zeggen er is geen korting voor leden, die de Fitis digitaal willen ontvangen. Wie in beginsel de Fitis voortaan digitaal wil ontvangen, kan dat kenbaar maken via fitis@vwgzkl.nl

■ *Redactie Fitis*

Geen Oehoe-artikel

In de vorige Fitis hebben we aangekondigd in dit nummer de laatste bijdrage van de onlangs overleden Hans Vader, de stimulerende krachtbron achter veel activiteiten van de Vogelwerkgroep, te zullen opnemen. Dat is door een grote toestroom aan actuele kopij helaas niet gelukt. We kunnen de Fitis niet eindeloos laten uitdijen. We schuiven dat artikel over het voorkomen van de Oehoe in de duinen daarom door naar nummer 2 van dit jaar.

■ *Fitisredactie*